2025/1534

2025 7 23

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2025/1534

2025 m. liepos 18 d.

dėl laikinų nuo reglamentų (ES) 2017/2226 ir (ES) 2016/399 tam tikrų nuostatų nukrypti leidžiančių nuostatų, susijusių su laipsniška atvykimo ir išvykimo sistemos veikimo pradžia

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 77 straipsnio 2 dalies b ir d punktus ir į 87 straipsnio 2 dalies a punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([1]),

kadangi:

(1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/2226 ([2]), kuriuo sukuriama atvykimo ir išvykimo sistema (AIS), 66 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Komisija turi nuspręsti, nuo kurios dienos AIS turi pradėti veikti, jeigu įvykdomos tam tikros sąlygos;

(2) vis dėlto Komisija negavo visų pranešimų pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalies c punktą, o tai yra viena iš sąlygų sprendimui dėl AIS veikimo pradžios priimti;

(3) Reglamente (ES) 2017/2226 numatyta tik sistemos naudojimo visu operaciniu pajėgumu pradžia, reikalaujant, kad visos valstybės narės visuose savo sienos perėjimo punktuose pradėtų naudoti AIS visu operaciniu pajėgumu ir vienu metu visų trečiųjų šalių piliečių, kurie turi būti registruojami AIS, atžvilgiu. Tačiau visų AIS funkcijų naudojimo visu operaciniu pajėgumu pradžia vienu metu visuose sienos perėjimo punktuose kelia riziką visos AIS atsparumui ir keleivių srautams prie išorės sienų;

(4) siekiant užtikrinti sklandžią AIS veikimo pradžią, sudaryti palankesnes sąlygas ją laiku įdiegti visose valstybėse narėse, suteikti valstybėms narėms reikiamo lankstumo pradėti naudoti AIS per aiškiai apibrėžtą laikotarpį ir sudaryti palankesnes sąlygas techniniam ir veiklos pritaikymui pradedant naudoti AIS, būtina nustatyti laipsniško AIS veikimo pradžios laikotarpio, per kurį valstybės narės turėtų turėti galimybę pasirinkti laipsnišką AIS diegimą, taisykles. Siekiant užtikrinti, kad šiuo pritaikymu būtų atsižvelgta į galimus keliautojų srautus ir sezoninius didžiausių srautų laikotarpius, kartu atsižvelgiant į tai, kad AIS pradėjus laipsniškai veikti valstybės narės taip pat gali patirti poveikį dėl padidėjusio darbo krūvio sienos perėjimo punktuose, tokios laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpis turėtų trukti ribotą laiką – 180 dienų;

(5) siekiant sudaryti sąlygas laipsniškai pradėti naudoti AIS, būtina laikinai nukrypti nuo tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) 2017/2226 ir (ES) 2016/399 ([3]) nuostatų. Kitos Reglamente (ES) 2017/2226 išdėstytos taisyklės, kurioms šis reglamentas poveikio nedaro, taikomos kaip numatyta tame reglamente. Visų pirma Reglamente (ES) 2017/2226 išdėstytos taisyklės taikomos AIS įrašytiems duomenims visu laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu, todėl tie duomenys laikomi patikimais ir tiksliais. Be to, šis reglamentas nedaro poveikio valstybių narių pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalies c punktą jau pateiktų pranešimų galiojimui;

([1]) 2025 m. liepos 8 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2025 m. liepos 18 d. Tarybos sprendimas.

([2]) 2017 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2226, kuriuo sukuriama atvykimo ir išvykimo sistema (AIS), kurioje registruojami trečiųjų šalių piliečių, kertančių valstybių narių išorės sienas, atvykimo ir išvykimo bei atsisakymo leisti jiems atvykti duomenys, nustatomos prieigos prie AIS teisėsaugos tikslais sąlygos ir iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir reglamentai (EB) Nr. 767/2008 ir (ES) Nr. 1077/2011 (OL L 327, 2017 12 9, p. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2226/oj).

([3]) 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 77, 2016 3 23, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj).

(6) valstybės narės, kurios neketina naudoti AIS visu operaciniu pajėgumu nuo pat laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pradžios, turėtų palaipsniui pradėti naudoti AIS, kad atvykimo ir išvykimo metu būtų registruojami trečiųjų šalių piliečių, kurie turi būti registruojami AIS viename ar keliuose sienos perėjimo punktuose arba vienoje ar keliose tokių sienos perėjimo punktų juostose, duomenys. Jei įmanoma ir taikytina, valstybės narės turėtų įtraukti oro, sausumos ir jūrų sienos perėjimo punktus. Siekdamos užtikrinti kontroliuojamą AIS veikimo pradžią ir, kai aktualu ir kai reikia, geresnį galimo ilgo laukimo prie sienų laiko valdymą ir tokio laukimo išvengti, valstybės narės turėtų laipsniškai diegti visas AIS funkcijas ir laipsniškai įrašyti visų trečiųjų šalių piliečių, kurie turi būti registruojami AIS, duomenis. Siekiant užtikrinti visapusišką AIS naudojimą visuose Sąjungos sienos perėjimo punktuose, kai valstybės narės pasirenka pradėti naudoti AIS palaipsniui, tai turėtų būti įgyvendinama etapais, kuriais turėtų būti nustatyti būtiniausi reikalavimai, kuriuos turi įvykdyti valstybės narės. Valstybės narės turėtų turėti galimybę paspartinti įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu arba pradėti naudoti AIS visu operaciniu pajėgumu nuo AIS veikimo pradžios. Laipsniškas duomenų tvarkymas AIS turėtų būti vykdomas visapusiškai atsižvelgiant į duomenų subjektų teises, kaip išdėstyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 ([4]), ir neturėtų tiesiogiai ar netiesiogiai lemti jokios diskriminacijos ar profiliavimo, kaip tai suprantama tame reglamente. Prireikus Komisija, pasikonsultavusi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu, turėtų pateikti tolesnes praktines gaires dėl asmens duomenų tvarkymo AIS laipsniško veikimo pradžios laikotarpiu;

(7) siekiant palengvinti sklandų AIS diegimą, Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA), įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1726 ([5]), turėtų parengti aukšto lygio diegimo planą, kad valstybėms narėms ir Europolui būtų pateiktos gairės dėl AIS diegimo planavimo ir vykdymo jos laipsniškos veikimo pradžios laikotarpiu (toliau – eu-LISA aukšto lygio diegimo planas). eu-LISA turėtų pateikti tą planą Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai, valstybėms narėms ir Europolui. Tame plane turėtų būti patvirtinti AIS centrinės sistemos veiklos rezultatų ir prieinamumo tiksliniai rodikliai, taip pat strategija dėl galimų nedidelių, didelių ir blokuojančių funkcinių trūkumų, ir jame turėtų būti nurodytos nenumatytų atvejų procedūros ir turėtų būti pateiktos AIS centrinės sistemos veikimo gairės valstybėms narėms bei Europolui. Tą planą turėtų priimti eu-LISA valdančioji taryba. Valstybės narės, priimdamos sprendimus pradėti arba paspartinti sistemos naudojimą, turėtų atsižvelgti į eu-LISA aukšto lygio diegimo planą;

(8) siekdama palengvinti sklandų AIS diegimą, kiekviena valstybė narė, pasikonsultavusi su Komisija ir eu-LISA, turėtų parengti nacionalinį diegimo planą ir pateikti jį Komisijai. Nacionaliniuose diegimo planuose turėtų būti pateikta informacija apie kiekvienam laipsniškos AIS veikimo pradžios etapui nustatytas ribas ir reikalavimus, visų pirma: i) numatoma data, nuo kurios AIS veiks sienos perėjimo punktuose; ii) numatoma apskaičiuoto AIS registruotinų sienos kirtimo atvejų skaičiaus procentinė dalis, palyginti su bendru trečiųjų šalių piliečių, kurie turi būti registruojami AIS, skaičiumi, ir iii) kai taikytina, sienos perėjimo punktuose numatomos naudoti biometrinės funkcijos. eu-LISA turėtų įvertinti, ar nacionaliniai diegimo planai techniškai atitinka eu-LISA aukšto lygio diegimo planą, ir patvirtinti, kad juose nėra jokių techninių trūkumų, dėl kurių būtų galima dar labiau atidėti AIS veikimo pradžią. Komisija turėtų apsvarstyti, ar bendrai visi nacionaliniai diegimo planai yra nuoseklūs ir tai, ar kiekvienas nacionalinis diegimo planas atitinka šiame reglamente išdėstytas ribas ir reikalavimus. Rengdamos savo nacionalinius diegimo planus valstybės narės raginamos savo veiksmus tinkamai derinti su infrastruktūros, kurioje yra sienos perėjimo punktai, operatoriais. Jei valstybė narė ketina pradėti naudoti AIS arba naudoti AIS biometrines funkcijas konkrečiame sienos perėjimo punkte, ta valstybė narė turėtų apie tai informuoti infrastruktūros, kurioje yra tas sienos perėjimo punktas, operatorius. Kad būtų stebima, kaip laikomasi laipsniškos AIS veikimo pradžios reikalavimų, valstybės narės turėtų teikti Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai, ir eu-LISA mėnesines savo nacionalinių diegimo planų įgyvendinimo ataskaitas. Tokiose mėnesinėse ataskaitose prireikus turėtų būti nurodyti nukrypimai ir taisomosios priemonės, jei jų reikia siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šiame reglamente išdėstytų ribų ir reikalavimų. Komisija turėtų sudaryti sąlygas valstybėms narėms lengviau teikti glaustus nacionalinius diegimo planus ir mėnesines ataskaitas;

(9) atsižvelgiant į tai, kad laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu AIS įrašyti duomenys gali būti neišsamūs, tuo laikotarpiu atvykstančių ir išvykstančių trečiųjų šalių piliečių kelionės dokumentai turėtų būti sistemingai žymimi

([4]) 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([5]) 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1726 dėl Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūros (eu-LISA), kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1987/2006 ir Tarybos sprendimas 2007/533/TVR bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011 (OL L 295, 2018 11 21, p. 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1726/oj).

spaudais. Nacionalinės institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kad atvykimo ir išvykimo įrašai arba atsisakymo leisti atvykti įrašai gali būti neišsamūs. Jei atitinkamų AIS duomenų nėra, nacionalinės institucijos turėtų laikyti, kad spaudai yra svarbesni už AIS registruotą informaciją. Jei spaudo nėra, nacionalinės institucijos turėtų laikyti, kad AIS registruoti duomenys yra svarbesni. Jei asmens bylos, kurioje saugomi biometriniai duomenys, ir spaudo duomenys nesutampa, nacionalinės institucijos turėtų laikyti, kad AIS duomenys yra svarbesni. Jei asmens bylos be biometrinių duomenų ir spaudo duomenys nesutampa, arba Reglamento (ES) 2017/2226 16 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais nacionalinės institucijos kiekvienu konkrečiu atveju turėtų nuspręsti, ar svarbesnis yra spaudas, ar AIS duomenys;

(10) atsižvelgiant į tai, kad laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu AIS įrašyti duomenys gali būti neišsamūs, nacionalinės institucijos neturėtų atsižvelgti į automatinės skaičiuoklės pateiktus rezultatus, susijusius su AIS registruotų trečiųjų šalių piliečių ilgiausia likusia leidžiamo buvimo trukme. Be to, vykdydamos savo užduotis, nacionalinės institucijos neturėtų atsižvelgti į automatizuotą mechanizmą, kurį taikant nustatoma arba pažymima, kad pasibaigus leidžiamo buvimo laikotarpiui trūksta išvykimo įrašų arba įrašų, kurių atveju buvo viršyta ilgiausia leidžiamo buvimo trukmė, ar sudarytų asmenų, kurie, kaip nustatyta, yra užsibuvę asmenys, sąrašų;

(11) siekiant suteikti valstybėms narėms pakankamai laiko prisitaikyti prie AIS veikimo pradžios, pirmosiomis 60 dienų nuo laipsniškos AIS veikimo pradžios biometrinių funkcijų naudojimas sienos perėjimo punktuose neturėtų būti privalomas. Tačiau valstybės narės raginamos tuo laikotarpiu naudotis šiomis funkcijomis, kad būtų palaikomas sklandus perėjimas prie naujos sistemos ir kad būtų galima laiku aptikti ir išspręsti bet kokias įgyvendinimo problemas. Ne vėliau kaip 90-ą dieną nuo laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pirmosios dienos valstybės narės AIS su biometrinėmis funkcijomis turi naudoti bent pusėje savo sienos perėjimo punktų. Biometrinių duomenų teikimas neturėtų būti atvykimo sąlyga trečiųjų šalių piliečiams, kurie turi būti registruojami AIS sienos perėjimo punktuose, kuriuose AIS naudojama be biometrinių funkcijų;

(12) siekiant patenkinti poreikį laipsniškai diegti AIS su biometrinėmis funkcijomis sienos perėjimo punktuose, AIS registruotinų trečiųjų šalių piliečių biometrinis patikrinimas turėtų būti atliekamas tik tuose sienos perėjimo punktuose, kuriuose AIS naudojama su biometrinėmis funkcijomis;

(13) siekiant užtikrinti Vizų informacinės sistemos (VIS), sukurtos Tarybos sprendimu 2004/512/EB ([6]), ir AIS sąveikumo operacijų nuoseklumą, VIS turėtų būti tiesiogiai prieinama tik tuose sienos perėjimo punktuose, kuriuose AIS nenaudojama. Sienos perėjimo punktuose, kuriuose AIS naudojama, sienos apsaugos institucijos turėtų naudotis AIS ir VIS sąveikumu;

(14) trečiųjų šalių piliečiai, kurių duomenys turi būti registruoti AIS, apie jų teises ir pareigas, susijusias su jų duomenų tvarkymu, turėtų būti informuojami naudojant šabloną, kaip numatyta Reglamento (ES) 2017/2226 50 straipsnio 5 dalyje. Tų trečiųjų šalių piliečiams tiektinoje informacijoje turėtų būti nurodyta laipsniška AIS veikimo pradžia. Tie trečiųjų šalių piliečiai šablone turėtų būti informuojami apie jų pareigą teikti biometrinius duomenis sienos perėjimo punktuose, kuriuose ta prievolė yra atvykimo sąlyga, apie biometrinių duomenų nepateikimo pasekmes, apie tai, kad jie negalės automatizuotomis priemonėmis patikrinti likusios leidžiamo buvimo trukmės, ir apie galimybę naudotis Komisijos interneto svetainėje pateikta trumpalaikio buvimo skaičiuoklės priemone;

(15) siekdama atsižvelgti į laipsnišką AIS veikimo pradžią, Komisija turėtų nuolat peržiūrėti AIS interneto svetainėje pateiktą informaciją ir prireikus ją pritaikyti;

(16) Komisija, dalyvaujant Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui, turėtų pritaikyti savo informacinę medžiagą, parengtą pagal Reglamento (ES) 2017/2226 51 straipsnį, kad kartu su laipsniška AIS veiklos pradžia būtų galima vykdyti informavimo kampaniją;

(17) laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu Reglamento (ES) 2017/2226 13 straipsnio 1 dalyje nurodyta saityno paslauga nesuteiks galimybės trečiųjų šalių piliečiams elektroniniu būdu patikrinti tikslios leidžiamo buvimo trukmės;

([6]) 2004 m. birželio 8 d. Tarybos sprendimas 2004/512/EB dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) sukūrimo (OL L 213, 2004 6 15, p. 5 ELI:http://data.europa.eu/eli/dec/2004/512/oj).

(18) šis reglamentas nedaro poveikio Konvencijos dėl Šengeno susitarimo, 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybių, dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo įgyvendinimo ([7]) (toliau – Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo) 26 straipsnio 1 dalyje ir Tarybos direktyvoje 2001/51/EB ([8]) išdėstytoms oro vežėjų, jūrų vežėjų ir tarptautinių vežėjų, vežančių grupes sausuma tolimojo susisiekimo autobusais, pareigoms. Šiuo atveju vežėjai turėtų patikrinti kelionės dokumentuose uždėtus spaudus. Siekiant užtikrinti veiksmingą bendravimą su vežėjais dėl diferencijuoto AIS taikymo sienos perėjimo punktuose, kuris galiausiai būtų naudingas keliautojams, labai svarbu, kad valstybės narės skaidriai diegtų AIS savo sienos perėjimo punktuose;

(19) Reglamento (ES) 2017/2226 22 straipsnyje ir Reglamento (ES) 2016/399 12a straipsnyje numatytas pereinamasis laikotarpis ir pereinamojo laikotarpio priemonės, susiję su AIS veikimo pradžia. Siekiant sudaryti sąlygas laipsniškai pradėti naudoti AIS, būtina nukrypti nuo tų straipsnių, kad būtų užtikrinta, jog pereinamasis laikotarpis ir pereinamojo laikotarpio priemonės būtų taikomi tik pasibaigus laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiui. Ši nukrypti leidžianti nuostata turėtų nustoti galioti praėjus penkeriems metams ir 180 dienų nuo Komisijos pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį nustatytos dienos, nuo kurios AIS turi pradėti veikti;

(20) siekiant užtikrinti, kad nacionalinės institucijos ir Sąjungos agentūros, vykdydamos savo užduotis, vengtų priimti sprendimus, grindžiamus tik AIS įrašytais duomenimis, jos turėtų atsižvelgti į tai, kad AIS registruotose asmens bylose gali būti neišsamių duomenų rinkinių. Ta nukrypti leidžianti nuostata turėtų nustoti galioti praėjus penkeriems metams ir 180 dienų nuo Komisijos pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį nustatytos dienos, nuo kurios AIS turi pradėti veikti, kad būtų atspindėtas penkerių metų duomenų rinkinių, kurių atveju išvykimo įrašo nėra, saugojimo laikotarpis, kaip išdėstyta to reglamento 34 straipsnio 3 dalyje. Atvykimo ir išvykimo įrašai, sukurti laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu, neturėtų būti naudojami nei automatiniams pranešimams, nei automatizuotiems procesams, įskaitant automatizuotą paiešką Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemoje (ETIAS), sukurtoje Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1240 ([9]);

(21) užtikrindamos, kad būtų laikomasi Reglamento (ES) 2017/2226 nuostatų dėl duomenų keitimo ir paankstinto duomenų ištrynimo, valstybės narės turėtų papildyti neišsamius duomenis tiek, kiek tai leidžiama atsižvelgiant į ribotą AIS įrašytų duomenų rinkinių prieinamumą laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu;

(22) laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra, įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1896 ([10]), neturėtų turėti prieigos prie AIS įrašytų duomenų rizikos analizei ir pažeidžiamumo vertinimams atlikti, nes duomenys yra neišsamūs ir dėl to gali būti atliekami klaidinantys rizikos ir pažeidžiamumo vertinimai;

(23) kad laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu būtų užtikrintas veiksmingas išorės sienų valdymas, turėtų būti taikomos toliau nurodytos taisyklės. Sienos perėjimo punktuose, kuriuose AIS nenaudojama, patikrinimai kertant sieną turėtų būti atliekami vadovaujantis ta Reglamento (ES) 2016/399 redakcija, kuri taikytina dieną prieš Komisijos pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį nustatytą dieną, nuo kurios AIS turi pradėti veikti. Sienos perėjimo punktuose, kuriuose AIS naudojama, patikrinimai kertant sieną turėtų būti atliekami pagal Reglamentą (ES) 2017/2226 ir Reglamentą (ES) 2016/399, taip pat pagal konkrečias šiame reglamente numatytas nuo tų reglamentų nukrypti leidžiančias nuostatas, susijusias su tikrinimu sienos perėjimo punktuose, kuriuose AIS naudojama be biometrinių funkcijų, kad būtų galima laipsniškai pradėti naudoti AIS. Šie patikrinimai kertant sieną turėtų būti atliekami nedarant poveikio vizų turėtojų patikrinimams naudojant pirštų atspaudus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 767/2008 ([11]);

([7]) OL L 239, 2000 9 22, p. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/convention/2000/922/oj.

([8]) 2001 m. birželio 28 d. Tarybos direktyva 2001/51/EB, papildanti Konvencijos dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimo įgyvendinimo 26 straipsnio nuostatas (OL L 187, 2001 7 10, p. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/51/oj).

([9]) 2018 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1240, kuriuo sukuriama Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS) ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 ir (ES) 2017/2226 (OL L 236, 2018 9 19, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

([10]) 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

([11]) 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 767/2008 dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) ir apsikeitimo duomenimis apie trumpalaikes vizas tarp valstybių narių (VIS reglamentas) (OL L 218, 2008 8 13, p. 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/767/oj).

(24) kad laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu kiekvienoje valstybėje narėje būtų galima atlikti veiksmingus techninius ir organizacinius pakeitimus ir reaguoti į AIS centrinės sistemos, nacionalinių sistemų ar ryšių infrastruktūros gedimo atvejus, dėl kurių labai sutrikdomas AIS veikimas, arba reaguoti į išskirtines aplinkybes, dėl kurių eismas tampa toks intensyvus, kad laukimo laikas sienos perėjimo punkte tampa pernelyg ilgas, visos valstybės narės, nepriklausomai nuo to, ar jos pradeda visapusiškai, ar palaipsniui naudotis AIS, turėtų turėti galimybę laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu visiškai ar iš dalies sustabdyti AIS veikimą tam tikruose sienos perėjimo punktuose. Valstybės narės turėtų naudotis ta galimybe tik tada, kai toks sustabdymas yra tikrai būtinas, ir kuo trumpesniu laikotarpiu. Dalinio sustabdymo atveju biometrinių duomenų registravimas AIS turėtų būti sustabdytas. Visiško sustabdymo atveju AIS neturėtų būti įrašomi jokie duomenys. Toks sustabdymas neturėtų daryti poveikio pareigoms, susijusioms su laipsniškos AIS veiklos pradžios terminais, tačiau jis gali laikinai paveikti registravimo ribas;

(25) siekiant sumažinti papildomą riziką, susijusią su AIS su biometrinėmis funkcijomis diegimu, pasibaigus laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiui visos valstybės narės turėtų turėti galimybę išskirtinėmis aplinkybėmis, dėl kurių eismas tampa toks intensyvus, kad laukimo laikas sienos perėjimo punkte tampa pernelyg ilgas, sustabdyti biometrinių duomenų registravimą AIS. Tokią sustabdymo priemonę turėtų būti galima taikyti ribotą 90 dienų laikotarpį pasibaigus laipsniškai AIS veikimo pradžiai. Tas laikotarpis turėtų būti automatiškai pratęstas 60 dienų, jei palaipsniui pradedant veikti AIS mažiau nei 80 proc. AIS užregistruotų asmens bylų yra biometrinių duomenų;

(26) eu-LISA turėtų skelbti AIS naudojimo statistikos ataskaitas, kurios turėtų padėti įvertinti, kaip AIS veikia ir kaip valstybės narės laikosi eu-LISA aukšto lygio diegimo plano ir nacionalinių diegimo planų, nustatyti tobulintinas sritis, stebėti, kaip laikomasi šio reglamento reikalavimų, susijusių su laipsniška AIS veikimo pradžia, ir padėti priimti sprendimus, susijusius su tolesniu AIS plėtojimu ir optimizavimu. Be to, pagal Reglamento (ES) 2017/2226 63 straipsnio 4 dalį eu-LISA laipsniškos veikimo pradžios laikotarpiu turi skelbti statistinius duomenis apie AIS naudojimą. Be to, eu-LISA turėtų toliau reguliariai teikti ataskaitas eu-LISA valdančiajai tarybai. eu-LISA projekto valdyba turėtų stebėti laipsnišką AIS veikimo pradžią;

(27) su eu-LISA aukšto lygio diegimo planu ir nacionaliniais diegimo planais susijęs parengiamasis darbas turėtų būtų pradėtas ne vėliau kaip šio reglamento įsigaliojimo dieną. eu-LISA aukšto lygio diegimo plane ir nacionaliniuose diegimo planuose turėtų būti atsižvelgiama į Komisijos pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį nustatytą dieną, nuo kurios AIS turi pradėti veikti. Visos tame straipsnyje išvardytos sąlygos turi būti įvykdytos laiku, kad Komisija galėtų priimti sprendimą, kuriuo nustatoma data, nuo kurios AIS turi pradėti veikti iki to parengiamojo darbo pradžios, ir atsižvelgiant į 2025 m. kovo 5 d. Tarybos patvirtintas sąveikumo veiksmų gaires. Visų pirma Komisija turi laiku gauti visus pranešimus pagal to reglamento 66 straipsnio 1 dalies c punktą. Laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpis turėtų prasidėti, o šiame reglamente numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos turėtų būti taikomos nuo tos dienos, nuo kurios AIS turi pradėti veikti, kaip nusprendė Komisija pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį. Kadangi šiame reglamente yra numatytos laikinos nukrypti leidžiančios nuostatos, praėjus 180 dienų nuo tos dienos jo taikymas turėtų būti sustabdytas. Vis dėlto nuostatos, kuriomis numatomos nukrypti leidžiančios nuostatos dėl Reglamente (ES) 2017/2226 numatyto pereinamojo laikotarpio ir pereinamojo laikotarpio priemonių taikymo, dėl prieigos prie AIS duomenų, dėl vežėjų atliekamo kelionės dokumentuose dedamų spaudų tikrinimo ir dėl AIS veikimo sustabdymo turėtų būti taikomos ribotą laikotarpį pasibaigus laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiui;

(28) kadangi šio reglamento tikslo – nustatyti taisykles dėl laipsniškos AIS veikimo pradžios ir dėl nuo reglamentų (ES) 2017/2226 ir (ES) 2016/399 nukrypti leidžiančių nuostatų – valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl siūlomų veiksmų masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 5 straipsnyje išdėstyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje išdėstytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

(29) pagal prie ES sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Kadangi šis reglamentas grindžiamas Šengeno *acquis*, remdamasi to protokolo 4 straipsniu, per šešis mėnesius po to, kai Taryba nusprendžia dėl šio reglamento, Danija turėtų nuspręsti, ar jį įtrauks į savo nacionalinę teisę;

(30) šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB ([12]). Todėl Airija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;

(31) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarime dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ([13]), kurios patenka į Tarybos sprendimo 1999/437/EB ([14]) 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį;

(32) Šveicarijos atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ([15]), kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2008/146/EB ([16]) 3 straipsniu.

(33) Lichtenšteino atžvilgiu šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokole dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* ([17]), kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2011/350/ES ([18]) 3 straipsniu;

(34) Kipro atžvilgiu šio reglamento nuostatos, susijusios su VIS, yra nuostatos, grindžiamos Šengeno *acquis* arba kitaip su juo susijusios, kaip tai suprantama 2003 m. Stojimo akto 3 straipsnio 2 dalyje. Kad AIS veiktų, turi būti suteikta pasyvi prieiga prie VIS. Kadangi AIS turi naudoti tik tos valstybės narės, kurios AIS veikimo pradžioje atitinka su VIS susijusias sąlygas, Kipras nuo AIS veikimo pradžios jos nenaudos. Kipras turi būti prijungtas prie AIS, kai tik bus įvykdytos Reglamente (ES) 2017/2226 nurodytos procedūros sąlygos;

(35) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 ([19]) 42 straipsnio 1 dalimi, buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis 2025 m. kovo 10 d. pateikė nuomonę;

(36) šiuo reglamentu nustatomos griežtos taisyklės dėl prieigos prie AIS ir būtinos tokios prieigos apsaugos priemonės laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu ir tam tikrą laikotarpį pasibaigus laipsniškos AIS veikimo pradžios

([12]) 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj).

([13]) OL L 176, 1999 7 10, p. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439(1)/oj.

([14]) 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos sprendimas 1999/437/EB dėl tam tikrų priemonių taikant Europos Sąjungos Tarybos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės sudarytą susitarimą dėl šių dviejų valstybių asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* (OL L 176, 1999 7 10, p. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj).

([15]) OL L 53, 2008 2 27, p. 52.

([16]) 2008 m. sausio 28 d. Tarybos sprendimas 2008/146/EB dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 53, 2008 2 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj).

([17]) OL L 160, 2011 6 18, p. 21.

([18]) 2011 m. kovo 7 d. Tarybos sprendimas 2011/350/ES dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolo dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos Sąjungos vardu, kiek tai susiję su patikrinimų prie vidaus sienų panaikinimu ir asmenų judėjimu (OL L 160, 2011 6 18, p. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj).

([19]) 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

laikotarpiui. Jame taip pat išlaikomos fizinių asmenų teisės turėti prieigą prie duomenų, juos ištaisyti, papildyti, ištrinti, taip pat naudotis teise į apskundimą teismine tvarka, visų pirma teise kreiptis į teismą, ir nepriklausomų valdžios institucijų vykdoma AIS duomenų tvarkymo operacijų priežiūra. Todėl šiame reglamente gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje nustatytų principų – tai, visų pirma, teisė į žmogaus orumą, vergijos ir priverčiamojo darbo uždraudimas, teisė į laisvę ir saugumą, teisė į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, asmens duomenų apsauga, teisė į nediskriminavimą, vaiko teisės, pagyvenusių žmonių teisės, asmenų su negalia integravimas ir teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą;

(37) šis reglamentas nedaro poveikio pareigoms pagal 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvenciją dėl pabėgėlių statuso su pakeitimais, padarytais 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės dėl Reglamentu (ES) 2017/2226 nustatytos atvykimo ir išvykimo sistemos (toliau – AIS) laipsniškos veikimo prie valstybių narių sienų, prie kurių AIS naudojama pagal to reglamento 4 straipsnį, pradžios ir laikinos nuo reglamentų (ES) 2017/2226 ir (ES) 2016/399 tam tikrų nuostatų nukrypti leidžiančios nuostatos.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys pateiktos Reglamento (ES) 2017/2226 3 straipsnio 1 dalyje.

Be to, vartojamos šios terminų apibrėžtys:

1) laipsniška AIS veikimo pradžia – 180 dienų laikotarpis, prasidedantis nuo Komisijos pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį nustatytos dienos, nuo kurios AIS turi pradėti veikti;

2) nacionalinės institucijos – Reglamento (ES) 2017/2226 9 straipsnyje nurodytos institucijos;

3) apskaičiuotas sienos kirtimo atvejų skaičius – valstybės narės apskaičiuotas Reglamento (ES) 2017/2226 2 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų trečiųjų šalių piliečių sienos kirtimo atvejų toje valstybėje narėje skaičius remiantis visu sienos kirtimo atvejų, kai Reglamento (ES) 2017/2226 4 straipsnyje nurodytas sienas kerta trečiųjų šalių piliečiai, atvykstantys į tą valstybę narę trumpalaikiam buvimui, skaičiaus metiniu vidurkiu, kuris apskaičiuojamas pagal praėjusių dvejų kalendorinių metų nuo Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį Komisijos nustatytos dienos, nuo kurios AIS turi pradėti veikti.

3 straipsnis

Diegimo planai ir ataskaitų teikimas

1. Ne vėliau kaip 2025 m. rugpjūčio 25 d. Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA), atsižvelgdama į 4 straipsnio 2–5 dalyse išdėstytas ribas ir reikalavimus, pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai, valstybėms narėms ir Europolui aukšto lygio diegimo planą, susijusį su laipsniška AIS veikimo pradžia (toliau – eu-LISA aukšto lygio diegimo planas). Tuo planu remiamas veiksmingas ir nuolatinis AIS centrinės sistemos veikimas patvirtinant AIS centrinės sistemos veiklos rezultatų ir prieinamumo tikslinius rodiklius, taip pat strategiją dėl galimų nedidelių, didelių ir blokuojančių funkcinių trūkumų, jame nurodomos nenumatytų atvejų procedūros ir pateikiamos AIS centrinės sistemos veikimo gairės valstybėms narėms bei Europolui.

eu-LISA aukšto lygio diegimo planą priima eu-LISA valdančioji taryba.

2. Ne vėliau kaip 2025 m. rugsėjo 24 d. kiekviena valstybė narė, atsižvelgdama į eu-LISA aukšto lygio diegimo planą ir pasikonsultavusi su Komisija ir eu-LISA, parengia nacionalinį diegimo planą, susijusį su laipsniška AIS veikimo pradžia (toliau – nacionalinis diegimo planas), ir tą planą pateikia Komisijai. Jei valstybė narė nepradeda naudoti AIS visu operaciniu pajėgumu nuo laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pradžios, jos nacionaliniame diegimo plane nurodoma, kaip turi būti laikomasi 4 straipsnyje išdėstytų ribų ir reikalavimų.

eu-LISA įvertina, ar nacionaliniai diegimo planai techniškai atitinka eu-LISA aukšto lygio diegimo planą, ir patvirtina, kad juose nėra jokių techninių trūkumų, dėl kurių būtų galima dar labiau atidėti AIS veikimo pradžią. Komisija apsvarsto, ar bendrai visi nacionaliniai diegimo planai yra nuoseklūs ir tai, ar kiekvienas nacionalinis diegimo planas atitinka 4 straipsnyje išdėstytas ribas ir reikalavimus.

Jei valstybė narė ketina pradėti naudoti AIS arba naudoti AIS biometrines funkcijas konkrečiame sienos perėjimo punkte, ta valstybė narė apie tai informuoja infrastruktūros, kurioje yra tas sienos perėjimo punktas, operatorius.

3. Nuo 30-os dienos po laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pirmos dienos valstybės narės kas mėnesį teikia Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir eu-LISA ataskaitas, kuriose patvirtina savo nacionalinių diegimo planų įgyvendinimą arba nurodo nukrypimus ar taisomąsias priemones, kai jos būtinos siekiant laikytis 4 straipsnyje išdėstytų ribų ir reikalavimų.

4. Komisija sudaro sąlygas valstybėms narėms lengviau teikti glaustus nacionalinius diegimo planus ir mėnesines ataskaitas.

5. Komisijos prašymu eu-LISA pagal Reglamento (ES) 2017/2226 63 straipsnio 6 dalį teikia Komisijai statistinius duomenis, būtinus Komisijai stebėti eu-LISA aukšto lygio diegimo plano ir nacionalinių diegimo planų įgyvendinimą.

6. Prireikus Komisija, pasikonsultavusi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu, pateikia tolesnes praktines gaires dėl asmens duomenų tvarkymo laipsniško AIS veikimo pradžios laikotarpiu.

4 straipsnis

Laipsniška AIS veikimo pradžia

1. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 6 dalies, laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu valstybės narės naudoja AIS taip, kaip išdėstyta šio straipsnio 2–6 dalyse.

2. Nuo laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pirmos dienos kiekviena valstybė narė pradeda naudoti AIS viename ar keliuose sienos perėjimo punktuose, jei įmanoma ir taikytina, oro, sausumos ir jūrų sienos perėjimo punktuose, kad galėtų įrašyti ir saugoti Reglamento (ES) 2017/2226 2 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų atvykstančių ir išvykstančių trečiųjų šalių piliečių duomenis. Ne vėliau kaip 30-ą dieną nuo laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pirmos dienos kiekviena valstybė narė AIS užregistruoja bent 10 proc. apskaičiuoto sienos kirtimo atvejų toje valstybėje narėje skaičiaus.

Pirmąsias 60 laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio dienų valstybės narės gali naudoti AIS be biometrinių funkcijų, o nacionalinės institucijos gali kurti arba atnaujinti asmens bylas be biometrinių duomenų.

3. Ne vėliau kaip 90-ą dieną nuo laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pirmos dienos kiekviena valstybė narė turi naudoti AIS su biometrinėmis funkcijomis bent pusėje savo sienos perėjimo punktų. Kiekviena valstybė narė AIS registruoja bent 35 proc. apskaičiuoto sienos kirtimo atvejų skaičiaus toje valstybėje narėje. Reglamento (ES) 2017/2226 2 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų trečiųjų šalių piliečių asmens bylose, registruotose AIS, saugomi biometriniai duomenys.

4. Ne vėliau kaip 150-ą dieną nuo laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pirmos dienos kiekviena valstybė narė naudoja AIS su biometrinėmis funkcijomis visuose savo sienos perėjimo punktuose ir registruoja AIS bent 50 proc. apskaičiuoto sienos kirtimo atvejų skaičiaus toje valstybėje narėje.

5. Ne vėliau kaip 170-ą dieną nuo laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pirmos dienos kiekviena valstybė narė naudoja AIS su biometrinėmis funkcijomis visuose savo sienos perėjimo punktuose ir AIS registruoja visus Reglamento (ES) 2017/2226 2 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus trečiųjų šalių piliečius.

6. Atsisakymo leisti atvykti atvejai, dėl kurių sprendimas priimtas sienos perėjimo punkte, kuriame naudojama AIS, įrašomi AIS pagal Reglamento (ES) 2017/2226 18 straipsnį.

Šios dalies tikslais, kai AIS naudojama su biometrinėmis funkcijomis, atsisakymo leisti atvykti atvejai įrašomi su biometriniais duomenimis, o, kai AIS naudojama be biometrinių funkcijų, atsisakymo leisti atvykti atvejai įrašomi be biometrinių duomenų.

7. Nuo laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pirmos dienos Europolas naudoja AIS taip, kaip numatyta Reglamente (ES) 2017/2226.

5 straipsnis

Kitos nuo reglamentų (ES) 2017/2226 ir (ES) 2016/399 nukrypti leidžiančios nuostatos

1. Be 4 straipsnyje išdėstytų taisyklių, laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu taikomos šiame straipsnyje išdėstytos taisyklės, neatsižvelgiant į tai, kaip kiekviena valstybė narė pasirenka pradėti naudoti AIS.

2. Sienos apsaugos institucijos sistemingai žymi spaudais Reglamento (ES) 2017/2226 2 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų atvykstančių ir išvykstančių trečiųjų šalių piliečių kelionės dokumentus.

Reglamento (ES) 2016/399 42a straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje ir 42a straipsnio 2, 5 ir 6 dalyse nurodytos žymėjimo spaudais pareigos *mutatis mutandis* taikomos AIS naudojančiose valstybėse narėse.

3. Duomenų įvedimo į AIS, jų keitimo, ištrynimo ir susipažinimo su jais tikslais nacionalinės institucijos, kompetentingos Reglamento (ES) 2017/2226 23–29, 31, 32, 34 ir 35 straipsniuose nustatytais tikslais:

a) kai nėra atitinkamų AIS duomenų, laiko, kad svarbesni yra spaudai;

b) laiko, kad svarbesni yra AIS duomenys:

   i) kai asmens bylos, kurioje saugomi biometriniai duomenys, ir spaudo duomenys nesutampa arba

   ii) kai spaudo nėra;

c) dėl to, kas svarbesnis, spaudas ar AIS duomenys, sprendžia atskirai kiekvieną kartą:

   i) kai asmens bylos be biometrinių duomenų ir pagal šio straipsnio 2 dalį uždėto spaudo duomenys nesutampa, arba

   ii) Reglamento (ES) 2017/2226 16 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais.

Nacionalinės institucijos ir Europolas nepriima neigiamo poveikio asmenims turinčių sprendimų remiantis vien tik tuo, kad duomenys apie tariamą atvykimą ar išvykimą nėra registruoti AIS.

4. Jei valstybės narės teritorijoje esančio trečiosios šalies piliečio kelionės dokumente nėra spaudo ir AIS nėra sukurtos jo asmens bylos, nacionalinės institucijos gali daryti prielaidą, kad trečiosios šalies pilietis neatitinka arba nebeatitinka sąlygų, susijusių su atvykimu į valstybes nares arba buvimu jose.

Pirmoje pastraipoje nurodyta prielaida netaikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie bet kokiu būdu pateikia patikimų įrodymų, kad jie pagal Sąjungos teisę naudojasi laisvo judėjimo teise arba turi leidimą gyventi ar ilgalaikę vizą.

Pirmoje pastraipoje nurodyta prielaida gali būti paneigta, jei trečiųjų šalių piliečiai bet kokiu būdu pateikia patikimų įrodymų, pavyzdžiui, transporto bilietus arba buvimo už valstybių narių teritorijos ribų ar ankstesnio leidimo gyventi arba ilgalaikės vizos galiojimo laikotarpio pabaigos įrodymų, liudijančių, kad jie laikėsi su trumpalaikio buvimo trukme susijusių sąlygų.

Jeigu pirmoje pastraipoje nurodyta prielaida paneigiama, AIS naudojančios nacionalinės institucijos, kiek tai leidžiama pagal šį reglamentą, atlieka vieną ar daugiau iš šių užduočių:

a) prireikus AIS sukuria to trečiosios šalies piliečio asmens bylą;

b) atnaujina naujausią to trečiosios šalies piliečio atvykimo ar išvykimo įrašą, įvesdamos trūkstamus duomenis;

c) ištrina esamą to trečiosios šalies piliečio asmens bylą, kai Reglamento (ES) 2017/2226 35 straipsnyje toks ištrynimas numatytas.

5. Sienos apsaugos institucijos naudojasi AIS ir VIS sąveikumu, nurodytu Reglamento (ES) 2017/2226 8 straipsnio 2 dalyje, tik tuose sienos perėjimo punktuose, kuriuose naudojama AIS. Sienos apsaugos institucijos ir toliau turi tiesioginę prieigą prie VIS:

a) sienos perėjimo punktuose, kuriuose AIS nenaudojama;

b) kai AIS veikimas sustabdomas pagal šio reglamento 7 straipsnį.

6. Nacionalinės institucijos ir Europolas neatsižvelgia į:

a) automatinės skaičiuoklės, kurioje pateikiama informacija apie Reglamento (ES) 2017/2226 11 straipsnyje nurodytą ilgiausią leidžiamo buvimo trukmę, rezultatus;

b) automatiškai sugeneruotą užsibuvusių asmenų sąrašą ir jo padarinius, visų pirma nurodytus Reglamento (ES) 2017/2226 6 straipsnio 1 dalies c ir h punktuose, 12 straipsnio 3 dalyje, 16 straipsnio 4 dalyje, 34 straipsnio 3 dalyje, 50 straipsnio 1 dalies i ir k punktuose ir 63 straipsnio 1 dalies e punkte.

7. Reglamento (ES) 2017/2226 45 ir 48 straipsnių tikslais valstybių narių atliekamos AIS duomenų tvarkymo operacijos pagal šį reglamentą nelaikomos neteisėtomis arba neatitinkančiomis Reglamento (ES) 2017/2226.

8. Trečiųjų šalių piliečių, nurodytų Reglamento (ES) 2017/2226 2 straipsnio 1 ir 2 dalyse, tapatybės patikrinimas ir ankstesnė jų registracija pagal Reglamento (ES) 2017/2226 23 straipsnį atliekami sienos perėjimo punktuose, kuriuose AIS naudojama su biometrinėmis funkcijomis, be kita ko, naudojantis savitarnos sistemomis, jei tokios yra.

9. Be Reglamento (ES) 2017/2226 50 straipsnio 5 dalyje nurodytos konkrečios informacijos, kurią valstybės narės turi įtraukti į šabloną, kad trečiųjų šalių piliečiams, nurodytiems to reglamento 2 straipsnio 1 ir 2 dalyse, būtų teikiama informacija apie jų asmens duomenų tvarkymą AIS, valstybės narės tuo metu, kai sukuriama atitinkamo asmens byla, papildo tą šabloną šia informacija:

„Prašome atkreipti dėmesį į tai, kad atvykimo ir išvykimo sistema diegiama laipsniškai. Šiuo laikotarpiu [nuo…] jūsų asmens duomenys, įskaitant jūsų biometrinius duomenis, prie visų valstybių narių išorės sienų gali būti nerenkami atvykimo ir išvykimo sistemos tikslais. Jei šią informaciją rinkti bus privaloma, o jūs nuspręsite jos nepateikti, jums nebus leista atvykti. Šiuo laipsniško diegimo laikotarpiu jūsų duomenys nebus automatiškai įtraukiami į užsibuvusių asmenų sąrašą. Be to, naudodamiesi AIS interneto svetaine ar įranga, esančia sienos perėjimo punktuose, negalėsite patikrinti, kiek dar jums leidžiama pasilikti. Savo leidžiamo buvimo trukmę galite patikrinti naudodamiesi trumpalaikio buvimo skaičiuokle, kurią galima rasti Europos Komisijos interneto svetainėje https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/border-crossing/short-stay-calculator_en.

Palaipsniui įdiegus atvykimo ir išvykimo sistemą, jūsų asmens duomenys bus tvarkomi taip, kaip išdėstyta šioje formoje.“.

10. Reglamento (ES) 2017/2226 50 straipsnio 3 dalyje nurodytą informaciją AIS interneto svetainėje Komisija pritaiko, kad būtų atsižvelgta į laipsnišką AIS veikimo pradžią.

11. Reglamento (ES) 2017/2226 51 straipsnyje nurodyta informavimo kampanija, vykdoma kartu su AIS veikimo pradžia, atspindi konkrečias sąlygas sienos perėjimo punktuose. Ta informavimo kampanija užtikrinama, kad susijusi informacija būtų perduota asmenims, kuriems ji turi poveikį, ir atsižvelgiama į šio reglamento 4 straipsnyje išdėstytas ribas ir reikalavimus. Komisija, dalyvaujant Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui, per pagrįstą laikotarpį prieš laipsnišką AIS veikimo pradžią pritaiko tai informavimo kampanijai skirtą medžiagą. Be to, Komisija toliau padeda valstybėms narėms rengti tą medžiagą.

12. Reglamento (ES) 2017/2226 11 straipsnio 3 dalies, 12 straipsnio 1 ir 2 dalių, 13 straipsnio 1 ir 2 dalių, 20 ir 21 straipsnių taikymas, taip pat Reglamento (ES) 2016/399 8 straipsnio 9 dalies taikymas sustabdomas.

13. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2017/2226 22 straipsnio ir Reglamento (ES) 2016/399 12a straipsnio, tuose straipsniuose išdėstytas pereinamasis laikotarpis ir pereinamojo laikotarpio priemonės taikomi nuo pirmos dienos po to, kai baigiasi laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpis.

14. Sienos perėjimo punktuose, kuriuose AIS nenaudojama, patikrinimai kertant sieną atliekami pagal Reglamentą (ES) 2016/399, kuris taikomas dieną, einančią prieš Komisijos pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį nustatytą dieną, nuo kurios AIS turi pradėti veikti.

Sienos perėjimo punktuose, kuriuose AIS naudojama, patikrinimai kertant sieną atliekami pagal reglamentus (ES) 2017/2226 ir (ES) 2016/399.

Nukrypstant nuo šios dalies antros pastraipos, sienos perėjimo punktuose, kuriuose AIS naudojama be biometrinių funkcijų, Reglamento (ES) 2016/399 6 straipsnio 1 dalies f punkto i papunktis ir – tik AIS tikslais – nuostatos dėl trečiųjų šalių piliečių tikrinimo remiantis biometriniais duomenimis, nurodytos to reglamento 6 straipsnio 1 dalies f punkto ii papunktyje ir 8 straipsnio 3 dalies a ir g punktuose, netaikomi.

Šio reglamento tikslais Reglamento (ES) 2016/399 9 straipsnio 3 dalies ir 12 straipsnio taikymas sustabdomas.

15. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2017/2226 37 straipsnio, eu-LISA projekto valdyba tęsia savo veiklą iki laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pabaigos. Visų pirma eu-LISA projekto valdyba stebi laipsnišką AIS veikimo pradžią, įskaitant AIS centrinės sistemos stabilumą, ir prireikus rekomenduoja papildomus veiksmus.

6 straipsnis

Prieiga prie AIS duomenų

1. Į tai, kad dėl kintančio AIS veikimo lygio kiekvienoje valstybėje narėje laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu duomenys gali būti neišsamūs, turi atsižvelgti:

a) nacionalinės institucijos ir Europolas, kai, vykdydami savo užduotis, tikrina AIS užregistruotus atvykimo ir išvykimo įrašus;

b) nacionalinės institucijos, perduodamos AIS duomenis pagal Reglamento (ES) 2017/2226 41 ir 42 straipsnius;

c) ETIAS centrinis padalinys patikrinimo, nurodyto Reglamento (ES) 2017/2226 25a straipsnio 2 dalyje, tikslu;

d) kompetentingos institucijos, Komisija ir atitinkamos Sąjungos agentūros ataskaitų teikimo ir statistikos tikslu pagal Reglamento (ES) 2017/2226 63 straipsnį.

2. Laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu vežėjai tikrina kelionės dokumentuose uždėtus spaudus, siekdami vykdyti savo pareigas pagal Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo 26 straipsnio 1 dalį ir Direktyvą 2001/51/EB. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2017/2226 13 straipsnio 3 dalies, vežėjai nuo 90-os dienos po laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pirmos dienos gali pradėti naudotis tame straipsnyje nurodyta saityno paslauga.

180 dienų nuo laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pabaigos laikotarpiu vežėjai ne tik naudojasi saityno paslauga pagal Reglamento (ES) 2017/2226 13 straipsnio 3 dalį, bet ir toliau tikrina kelionės dokumentuose dedamus spaudus, siekdami vykdyti savo pareigas pagal Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo 26 straipsnio 1 dalį ir Direktyvą 2001/51/EB.

3. Vykdydamos Reglamento (ES) 2017/2226 35 ir 52 straipsniuose nurodytas pareigas, susijusias su AIS įrašytų asmens duomenų papildymu, valstybės narės atitinkamus asmens duomenis papildo tik tiek, kiek įmanoma, atsižvelgiant į ribotą laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu surinktų duomenų rinkinių prieinamumą. Kai taikytina, Reglamento (ES) 2017/2226 52 straipsnio 4 dalyje nurodytame administraciniame sprendime nurodomos šio reglamento 4 straipsnio 2–4 dalyse išdėstytos ribos ir reikalavimai, kurių laikantis galima registruoti neišsamias bylas.

4. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2017/2226 63 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, tinkamai įgalioti Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros darbuotojai neturi teisės susipažinti su laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu AIS įrašytais duomenimis tam, kad atliktų rizikos analizę ar pažeidžiamumo vertinimą.

7 straipsnis

AIS sustabdymas

1. Laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu valstybės narės gali visiškai arba iš dalies sustabdyti AIS naudojimą tam tikruose sienos perėjimo punktuose AIS centrinės sistemos, nacionalinių sistemų ar ryšių infrastruktūros gedimo atveju, dėl kurio labai sutrikdomas AIS veikimas, arba išskirtinėmis aplinkybėmis, dėl kurių vyksta toks intensyvus eismas, kad laukimo sienos perėjimo punkte laikas tampa pernelyg ilgas.

Dalinio sustabdymo atveju valstybės narės renka Reglamento (ES) 2017/2226 16-20 straipsniuose nurodytus duomenis, išskyrus biometrinius duomenis.

Visiško sustabdymo atveju valstybės narės visiškai sustabdo AIS veikimą ir nerenka to reglamento 16–20 straipsniuose nurodytų duomenų.

Abiem atvejais valstybės narės nedelsdamos ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 6 valandas nuo AIS veikimo sustabdymo pradžios praneša Komisijai ir eu-LISA apie AIS dalinio arba visiško sustabdymo priežastį ir numatomą ar faktinę to sustabdymo trukmę. Jei tai aktualu atsižvelgiant į sienos perėjimo punktų vietos aplinkybes, valstybės narės apie tokį sustabdymą informuoja infrastruktūros, kurioje yra tie sienos perėjimo punktai, operatorius ir vežėjus.

Kai padėtis, lėmusi sustabdymą, išnyksta, valstybės narės nedelsdamos apie tai praneša Komisijai ir eu-LISA. Tais atvejais, kai valstybės narės apie sustabdymą informuoja infrastruktūros, kurioje yra tie sienos perėjimo punktai, operatorius ir vežėjus, valstybės narės jiems praneša, kad padėtis, lėmusi sustabdymą, išnyko.

2. AIS centrinės sistemos gedimo atveju eu-LISA nedelsdama praneša Komisijai ir valstybėms narėms apie tokio gedimo priežastį ir numatomą jo trukmę. eu-LISA taip pat nedelsdama praneša Komisijai ir valstybėms narėms, kai gedimas pašalinamas. Visos valstybės narės nedelsdamos Komisijai ir eu-LISA patvirtina, kad AIS veikla atnaujinta.

3. 90 dienų nuo laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pabaigos laikotarpiu valstybės narės gali iš dalies sustabdyti AIS naudojimą, kaip nurodyta 1 dalies antroje pastraipoje, tam tikrame sienos perėjimo punkte ne ilgesniam kaip 6 valandų laikotarpiui ir tik išskirtinėmis aplinkybėmis, dėl kurių eismas tampa toks intensyvus, kad laukimo sienos perėjimo punkte laikas tampa pernelyg ilgas. Tokio dalinio sustabdymo metu valstybės narės atleidžiamos nuo Reglamento (ES) 2017/2226 21 straipsnio 1 dalyje išdėstytos pareigos, susijusios su biometrinių duomenų registravimu. Valstybės narės nedelsdamos ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 6 valandas nuo dalinio sustabdymo pradžios praneša Komisijai ir eu-LISA apie sustabdymo priežastį ir numatomą ar faktinę jo trukmę.

4. Jei biometrinių duomenų yra mažiau kaip 80 proc. laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpiu AIS registruotų asmens bylų, 3 dalyje nurodytas 90 dienų laikotarpis automatiškai pratęsiamas 60 dienų.

5. Ne vėliau kaip 10-ą dieną po laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pabaigos eu-LISA pateikia Komisijai statistinius duomenis, kad Komisija galėtų patikrinti, ar pasiekta ši 4 dalyje nurodyta procentinė dalis. Ne vėliau kaip 30-ą kalendorinę dieną nuo laipsniškos AIS veikimo pradžios laikotarpio pabaigos Komisija informuoja valstybes nares apie jos atlikto patikrinimo rezultatus.

8 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo Komisijos pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį nustatytos dienos, nuo kurios AIS turi pradėti veikti.

Tačiau šio reglamento 3 straipsnis taikomas nuo 2025 m. liepos 26 d.

2. Šis reglamentas nustoja būti taikomas praėjus 180 dienų nuo Komisijos pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį nustatytos dienos, nuo kurios AIS turi pradėti veikti. Tačiau:

a) 5 straipsnio 13 dalis ir 6 straipsnio 1, 3, ir 4 dalys nustoja būti taikomos praėjus penkeriems metams ir 180 dienų nuo Komisijos pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį nustatytos dienos, nuo kurios AIS turi pradėti veikti;

b) 6 straipsnio 2 dalies antra pastraipa nustoja būti taikoma praėjus 360 dienų nuo Komisijos pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį nustatytos dienos, nuo kurios AIS turi pradėti veikti;

c) 7 straipsnio 3 ir 4 dalys nustoja būti taikomos praėjus 330 dienų nuo Komisijos pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį nustatytos dienos, nuo kurios AIS turi pradėti veikti;

d) 7 straipsnio 5 dalis nustoja būti taikoma praėjus 210 dienų nuo Komisijos pagal Reglamento (ES) 2017/2226 66 straipsnio 1 dalį nustatytos dienos, nuo kurios AIS turi pradėti veikti.

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2025 m. liepos 18 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkė*
R. METSOLA	M. BJERRE